

Załącznik nr 4 do SIWZ – znak sprawy: OR-IV.272.2.25.2017**SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA (SOPZ)**

na wykonanie badania ewaluacyjnego pt.

**Aktualizacja oceny ex ante instrumentów finansowych
w ramach RPO WP 2014-2020****1. Uzasadnienie ewaluacji**

Zgodnie z art. 37 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwanego dalej Rozporządzeniem ogólnym, instrumenty finansowe powinny być wykorzystywane w oparciu o ocenę ex ante, w której stwierdzono występowanie zawodności mechanizmów rynkowych lub nieoptymalny poziom inwestycji oraz wynikających z tego niezaspokojonych potrzeb inwestycyjnych. Ocena ex ante określa obszary zastosowania instrumentów finansowych, zakres, sposób i formy ich stosowania. Szczegółowe elementy składowe tej oceny wskazuje art. 37 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego.

Przedmiotowa ocena, w odniesieniu do instrumentów zwrotnych planowanych do zastosowania w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 została przeprowadzona na zlecenie Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020¹. Celem wskazanego badania była ocena zasadności i zakresu zastosowania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 w kontekście luki finansowej.

Ocena ex ante, o której mowa w art. 37 ust. 2 obejmuje kilka obszarów podlegających głębszej analizie, jednakże najogólniej ocenę tę podzielić można na dwa bloki: ocenę rynku oraz ocenę właściwego modelu realizacji inwestycji. Ocena rynku obejmuje m.in. analizę zawodności mechanizmów rynkowych, nieoptymalnego poziomu inwestycji, a także szacunkowy poziom i zakres zapotrzebowania na inwestycje publiczne, ocenę wartości dodanej przewidywanego do wdrażania instrumentu finansowego, oszacowanie możliwości pozyskania dodatkowych zasobów prywatnych lub publicznych, wpływ planowanej interwencji na rynek, a także ocenę doświadczeń zdobytych w przeszłości w zakresie stosowania instrumentów finansowych. Ta

¹ Ewaluacja przeprowadzona przez konsorcjum firm: WYG PSDB Sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy „S-TO-S” w okresie maj-wrzesień 2014 r. Raport końcowy z badania wraz z załącznikami dostępny na stronie internetowej: http://rpo2007-2013.podkarpackie.pl/pliki/file/Ewaluacja/Badania%20ewaluacyjne/2014_badanie_ii/141015_rap_konc_inz_fin_14_20.pdf

część analizy dostarcza instytucji zarządzającej eksperckiej wiedzy w zakresie warunków rynkowych, w jakich będzie działał instrument finansowy. Natomiast ocena właściwego modelu realizacji inwestycji obejmuje wskazanie właściwej opcji wdrożeniowej, proponowaną strategię inwestycyjną instrumentu finansowego, wyszczególnienie spodziewanych rezultatów oraz przepisy pozwalające na przegląd i uaktualnienie oceny ex ante, gdy podczas wdrażania instrumentu finansowego instytucja zarządzająca uzna za konieczne dostosowanie wsparcia udzielanego poprzez ten instrument do nowych warunków rynkowych.

Przepisy Rozporządzenia ogólnego upoważniają więc każdą Instytucję Zarządzającą RPO do przeglądu i uaktualniania oceny ex ante, jeśli uzna, że może ona nie odzwierciedlać we właściwy sposób warunków rynkowych istniejących w czasie wdrażania. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 został zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 12 lutego 2015 r. oraz przyjęty uchwałą nr 33/629/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 3 marca 2015 r. Mając na uwadze zmiany w kształcie Programu wynikające m.in. z negocjacji jego zapisów z KE, konieczne jest przeprowadzenie aktualizacji oceny ex ante oraz modyfikacji lub uzupełnienia przyjętych dotychczas założeń odnośnie zasadności zastosowania instrumentów finansowych w ramach Programu, jak również zaproponowanej i realizowanej strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w ramach Programu.

Jednocześnie, artykuł 37 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego nie wyczerpuje wszystkich elementów składowych oceny ex ante, które powinny być brane pod uwagę przy wdrażaniu instrumentów finansowych. Rozporządzenie delegowane KE nr 480/2014 obliguje dodatkowo do przeprowadzenia oceny ex ante ryzyka dla gwarancji². Zgodnie z art. 8 ww. Rozporządzenia w przypadku instrumentu gwarancyjnego istnieje obowiązek przeprowadzenia ostrożnej oceny ex ante ryzyka dla konkretnego oferowanego produktu gwarancyjnego. Ta ostrożna ocena ex ante ryzyka, podobnie jak ocena ex ante z art. 37 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego, może zostać poddana przeglądowi, o ile będzie to uzasadnione późniejszymi zmianami warunków rynkowych.

Konieczność aktualizacji już wykonanego badania wynika więc nie tylko z art. 37 pkt 2 Rozporządzenia ogólnego, zgodnie z którym wsparcie z instrumentów finansowych powinno być oparte na ocenie ex ante, która wykazuje występowanie zawodności mechanizmów rynkowych lub nieoptymalny poziom inwestycji, a także szacunkowy poziom i zakres zapotrzebowania na inwestycje publiczne, w tym typy instrumentów finansowych, które mają uzyskać wsparcie, ale również z Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. wskazującego, iż w celu zapewnienia należytego zarządzania finansami instrumentów finansowych oferujących gwarancje wkład z programów powinien być oparty na ostrożnej ocenie ex ante ryzyka, uwzględniającej odpowiedni współczynnik mnożnikowy.

Ponadto, województwo podkarpackie to jeden z dwóch regionów Polski Wschodniej, w którym realizowana jest inicjatywa „Lagging Regions” (z ang. *regiony słabiej rozwinięte*). Jest to wspólna propozycja Komisji Europejskiej, Ministerstwa Rozwoju oraz samorządów dwóch wybranych województw: podkarpackiego i świętokrzyskiego. Celem jest rozwój gospodarczy tych dwóch regionów Polski, a efekty takich działań będą mogły zostać wykorzystane przy planowaniu polityki spójności w następnym okresie programowania. Zgodnie z jej założeniami

² Pod pojęciem gwarancji należy także rozumieć poręczenia. Dla celów niniejszego SOPZ stosowane będzie pojęcie gwarancji, z uwagi na fakt, iż takim pojęciem posługują się przepisy UE.

na Podkarpaciu istnieje potrzeba wzmocnienia skali regionalnych instrumentów finansowych, a na szybszy rozwój województwa ma wpłynąć m.in. utworzenie na poziomie regionalnym instytucji finansowej, której zadaniem będzie profesjonalne zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na instrumenty finansowe. Mając na uwadze powyższe, 27 lutego 2017 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął uchwałę w sprawie powołania Podkarpackiego Funduszu Rozwoju - spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rzeszowie, której powierzone zostało prowadzenie działalności obejmującej wspieranie i promowanie rozwoju Województwa Podkarpackiego poprzez wprowadzanie przez tę Spółkę na rynek regionalny instrumentów finansowych, asygnowanych na realizację celów polityki rozwoju Województwa, w tym na kreowanie aktywności podmiotów gospodarczych. Budżet Funduszu pochodzić będzie ze środków finansowych zwróconych do instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2007-2013, których wyłącznym dysponentem jest Zarząd Województwa Podkarpackiego. W przyszłości, powołana spółka ma zarządzać również środkami pochodzącymi z RPO WP 2014-2020, które obecnie są zarządzane przez Menadżera Funduszy – Bank Gospodarstwa Krajowego. W założeniu władz regionu PFR ma też pozyskiwać pieniądze z innych programów ogólnoeuropejskich, takich jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Horyzont 2020. Dlatego też, dokonując oceny rynku oraz wskazując właściwy model realizacji inwestycji należy wziąć pod uwagę powyższe uwarunkowania systemowe.

Mając na uwadze opisany kontekst, IZ RPO WP 2014-2020 podjęła decyzję o aktualizacji przeprowadzonej w 2014 r. ewaluacji *ex ante* instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 oraz poszerzeniu zakresu ponownych analiz związanych z przedmiotową oceną.

2. Cel badania

Ocena zasadności, możliwości i zakresu zastosowania instrumentów finansowych wraz z przeprowadzeniem oceny ryzyka dla gwarancji oraz oceną koncepcji wdrożenia instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Cele szczegółowe:

- I. Ponowna ocena zasadności wdrożenia instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 zaproponowanych w *Ocenie ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020* wraz z aktualizacją i uszczegółowieniem strategii inwestycyjnej w zakresie ich wykorzystania.
- II. Ostrożna ocena *ex ante* ryzyka dla gwarancji oferowanych w ramach RPO WP 2014-2020.
- III. Ocena możliwości, zasadności i zakresu zastosowania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 w zakresie finansowania projektów w priorytetach inwestycyjnych, w których wykorzystanie instrumentów finansowych nie zostało przewidziane oraz nie objętych analizą w ramach *Oceny ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020*.

3. Zakres oceny i problematyka badawcza

Rolą Wykonawcy w ramach celu szczegółowego I jest ponowna ocena *ex ante* dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych oraz wskazanie szczegółowych rozwiązań

odnośnie zaproponowanej w rekomendacjach strategii inwestycyjnej w zakresie wykorzystania instrumentów finansowych w ramach Programu.

Ocena ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020 wykazała zasadność wykorzystania instrumentów finansowych w priorytetach inwestycyjnych 3c, 4a, 4c, 8iii, 8v oraz 9b, w oparciu o zidentyfikowane niesprawności rynku oraz zadeklarowane potrzeby potencjalnych odbiorców wsparcia.

Wykaz priorytetów inwestycyjnych objętych analizą w ramach celu szczegółowego I:

- **PI 3c** *Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług;*

Ocena ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020 wykazała, iż realizacja tego priorytetu ma prowadzić do podejmowania przez beneficjentów inwestycji, których efekty powinny zostać odzwierciedlone w postaci zwiększonego strumienia przychodów i/lub oszczędności związanych, na przykład, z wdrożeniem nowoczesnych technologii. Zastosowanie instrumentów zwrotnych w priorytecie inwestycyjnym 3c jest uzasadnione niesprawnością rynku i potrzebami deklarowanymi przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Pożyczki dobrze trafiają w potrzeby firm młodych i małych, które nie mają odpowiedniej zdolności kredytowej, by środki finansowe na rozwój firmy pozyskiwać na rynku komercyjnym. W ramach PI 3c ponowna ocena wymaga przedstawienia uzasadnienia jej przeprowadzenia (m.in. w kontekście zmian w kształcie Programu wynikających z negocjacji jego zapisów z KE, czy przyjętej demarkacji, strategii inwestycyjnej).

- **PI 4a** *Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;*
- **PI 4c** *Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;*

Ocena ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020 wykazała zasadność wykorzystania instrumentów finansowych m.in. w ramach PI 4a i 4c. Na mocy Uchwały Nr 35/741/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 marca 2015 r. warunkowo podjęto decyzję o potrzebie przeprowadzenia aktualizacji oceny ex ante dla RPO WP 2014-2020 w zakresie PI 4a i 4c, natomiast w wyniku przeprowadzonej analizy i informacji dotyczących możliwości absorpcyjnych beneficjentów w zakresie zastosowania instrumentów finansowych w ramach PI 4a i 4c, Uchwałą Nr 220/4444/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 października 2016 r., podjęto decyzję o odrzuceniu zaproponowanych w raporcie końcowym rekomendacji w zakresie PI 4a i 4c, kierując się najefektywniejszym wykorzystaniem środków w ramach Programu oraz uwzględniając zidentyfikowane szanse i zagrożenia wynikające z ewentualnego wdrażania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020.

Aktualizacja oceny w zakresie PI 4a i 4c powinna uwzględniać ponowną analizę zasadności zastosowania instrumentów finansowych z uwzględnieniem m.in. występujących zagrożeń wpływających na ograniczenie rentowności projektów, dostępności na rynku alternatywnych źródeł finansowania projektów dot. OZE oraz efektywności energetycznej, w kontekście uniknięcia nakładania się form pomocy, jak również niepewności, co do skuteczności związanej z rozwiązaniami legislacyjnymi dot. zmiany modelu wspierania OZE.

- **PI 8iii** *Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw;*

Ocena *ex ante* instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020 wykazała zasadność zastosowania instrumentów finansowych w ramach PI 8iii, z uwagi na: niesprawność rynku w odniesieniu do dostępu osób rozpoczynających działalność gospodarczą do finansowania bankowego oraz potrzeby deklarowane przez osoby pragnące rozpocząć działalność gospodarczą. W ramach Działania 7.3 RPO WP 2014-2020 na IF przeznaczono 5 730 000 EUR.

- **8v** *Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;*

Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął decyzję o odrzuceniu rekomendacji dot. zastosowania w ramach niniejszego priorytetu inwestycyjnego instrumentów finansowych, jako uzasadnienie podając, iż w priorytecie tym nie będzie realizowane wsparcie outplacementowe dla przedsiębiorców, w ramach którego miały być wykorzystane instrumenty finansowe.

- **9b** *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich;*

Zgodnie z założeniami RPO WP 2014-2020 działania rewitalizacyjne, w tym, związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym związanym z redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego. Celem działań infrastrukturalnych będzie poprawa jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru. Jak wskazuje Ocena *ex ante* instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020 potrzeba wsparcia obszarów zdegradowanych w dochodzeniu do konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej wynika z nagromadzenia niedoskonałości rynku, których sektor prywatny nie może w sposób efektywny przełamać. Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014-2020, wskazują, iż w obecnym okresie programowania efekt społeczny ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze m.in. warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej, zastosowanie ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim, wykazujące wysoki poziom zadłużenia, nie sprawdziłoby się. Z powyższych powodów, na etapie konsultacji Tabeli wdrażania rekomendacji z Oceny *ex ante* instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020, odrzucono rekomendację i podjęto decyzję o nie wdrażaniu instrumentów finansowych w ramach niniejszego PI. Aktualizacja w tym zakresie wskazana jest w kontekście identyfikacji projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.

Ponadto ww. ewaluacja objęła formy dotacyjne. Ponowna ocena zasadności wdrożenia instrumentów finansowych w ww. PI również powinna zostać dokonana celem zweryfikowania poprawności zidentyfikowanych przeciwwskazań dla wdrożenia IF w niniejszych PI.

Rolą Wykonawcy w ramach celu szczegółowego II jest przeprowadzenie ostrożnej oceny ex ante ryzyka dla gwarancji, zgodnie z zapisami Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014, mówiącymi, iż w celu zapewnienia należytego zarządzania finansami instrumentów finansowych oferujących gwarancje wkład programów powinien być oparty na ostrożnej ocenie ex ante ryzyka, uwzględniającej odpowiedni współczynnik mnożnikowy. Rolą Wykonawcy będzie zatem również ustalenie odpowiedniego współczynnika mnożnikowego między kwotą wkładu z programu przeznaczoną na pokrycie spodziewanych i niespodziewanych strat z nowych pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka, które mają być pokryte z gwarancji, a wartością odpowiednich wypłaconych nowych pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka. Współczynnik mnożnikowy ustala się w oparciu o ostrożną ocenę ex ante ryzyka dla konkretnego oferowanego produktu gwarancyjnego, uwzględniając szczególne warunki rynkowe, strategię inwestycyjną instrumentu finansowego oraz zasady oszczędności i efektywności.

Rolą Wykonawcy w ramach celu szczegółowego III jest analiza priorytetów inwestycyjnych RPO WP 2014-2020, pod kątem identyfikacji typów projektów, dotychczas nierozpatrywanych, jako takie, których realizacja mogłaby zostać sfinansowana z wykorzystaniem instrumentów finansowych, jak również w których nie zostało przewidziane wykorzystanie instrumentów finansowych w ramach *Oceny ex ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020*. W przypadku, gdy w wyniku analizy stwierdzona zostanie zasadność zastosowania instrumentów finansowych w danym priorytecie inwestycyjnym konieczne jest określenie skali, formy dystrybucji oraz sposobu organizacji systemu zarządzania.

Aktualizacja oceny zasadności, możliwości i zakresu zastosowania instrumentów finansowych wraz z przeprowadzeniem oceny ryzyka dla gwarancji oraz weryfikacji i ewentualnej modyfikacji szczegółowej koncepcji wdrożenia IF w ramach RPO WP 2014-2020 powinna uwzględniać niżej wymienione obszary badawcze oraz powiązane z nimi problemy badawcze (w formie pytań i zagadnień badawczych), w odniesieniu do poszczególnych priorytetów inwestycyjnych (zidentyfikowanych w ramach poszczególnych celów szczegółowych), potencjalnych do wsparcia przy pomocy instrumentów finansowych. Zadaniem Wykonawcy jest udzielenie odpowiedzi na przedstawione poniżej pytania badawcze, na podstawie których sformułuje wnioski i rekomendacje dot. optymalnej koncepcji wdrażania instrumentów finansowych w ramach Programu. Zaprojektowany system wsparcia z instrumentów finansowych powinien w najefektywniejszy sposób zapewnić finansowanie zgodne z potrzebami ostatecznych odbiorców i celami programu oraz odpowiadać na zdiagnozowane niedoskonałości rynku, jak również unikać konkurencji ze wsparciem z innych źródeł.

Głównym zadaniem Wykonawcy będzie udzielenie odpowiedzi na przedstawione poniżej pytania badawcze:

Obszar badawczy I. Analiza rynku

Pytanie nr 1. Jakie występują zawodności mechanizmów rynkowych lub nieoptymalny poziom inwestycji oraz potrzeby inwestycyjne w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych RPO WP 2014-2020?

Pytanie nr 2. Jaka jest wielkość luki finansowej w dostępie odbiorców ostatecznych RPO WP 2014-2020 do finansowania zewnętrznego i przez jakie źródła finansowania może być zaspokojona?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- identyfikacja istniejących problemów rynku na poziomie regionu, w stosunku do których mogą być wykorzystane zwrotne instrumenty finansowe,
- analiza popytu wśród potencjalnych odbiorców wsparcia (w tym niezaspokojonego popytu),
- analiza strony podażowej (publicznych i prywatnych dostawców usług finansowych) w kontekście m.in. oferowanych produktów finansowych, ostatecznych odbiorców wsparcia,
- oszacowanie luki finansowej w zakresie dostępu ostatecznych odbiorców Programu do finansowania zewnętrznego wraz z szacowaną projekcją do 2023 r.,
- identyfikacja skali, przyczyn oraz skutków występowania zjawiska luki finansowej w dostępie ostatecznych odbiorców Programu do finansowania zewnętrznego,
- identyfikacja grup/rodzajów podmiotów pozostających w obszarze luki finansowej (w podziale na: strukturę, wielkość, długość funkcjonowania, zasięg i lokalizację działalności i inne kryteria różnicujące potencjalnych beneficjentów).

Dokonując analizy rynku Wykonawca zobowiązany jest do uwzględnienia kontekstu produktów oferowanych przez Podkarpacki Fundusz Rozwoju w relacji do strategii inwestycyjnej wdrażania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020.

Obszar badawczy II. Wartość dodana

Pytanie nr 3. Jaka jest ocena wartości dodanej instrumentów finansowych przewidzianych do wdrożenia w ramach RPO WP 2014-2020?

Pytanie nr 4. Czy planowane instrumenty finansowe są spójne z innymi formami interwencji publicznej na tym samym rynku?

Pytanie nr 5. Jakie ewentualne implikacje wynikające ze stosowania pomocy państwa mogą mieć zaproponowane instrumenty finansowe? Jaka jest ocena proporcjonalności planowanej interwencji i środków minimalizowania zakłóceń rynku?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- ocena spodziewanych korzyści, w tym wartości dodanej wsparcia udzielanego w oparciu o instrumenty finansowe (w wymiarze ilościowym i jakościowym wraz z porównaniem z istniejącymi na rynku alternatywami finansowania inwestycji) oraz spójności/komplementarności z innymi formami interwencji publicznej skierowanych na ten sam rynek, w tym m.in. regulacje prawne oraz instrumenty finansowe dostępne na poziomie unijnym oraz krajowym,
- ocena ewentualnych konsekwencji wynikających ze stosowania pomocy państwa (analiza stosowania pomocy państwa na wszystkich poziomach instrumentu finansowego do

poziomu ostatecznego odbiorcy) oraz proporcjonalności planowanej interwencji oraz środków minimalizowania zakłóceń rynku.

Obszar badawczy III. Dodatkowe środki publiczne i prywatne

Pytanie nr 6. Jakie są szacunki dotyczące dodatkowych środków publicznych i prywatnych, które będą zaangażowane w efekcie zastosowania instrumentu finansowego (efekt dźwigni)?

Pytanie nr 7. Czy istnieje zapotrzebowanie na preferencyjne wynagrodzenie dla inwestorów prywatnych lub publicznych, by przyciągnąć dodatkowe środki na inwestycje?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- identyfikacja i oszacowanie dodatkowych środków publicznych i prywatnych, które mogą zostać potencjalnie zgromadzone w ramach planowanych instrumentów finansowych, aż do poziomu ostatecznego odbiorcy (oczekiwany efekt dźwigni),
- ocena ewentualnego zapotrzebowania na preferencyjne wynagrodzenie dla inwestorów prywatnych lub publicznych, by przyciągnąć dodatkowe środki na inwestycje u ostatecznych odbiorców, a jeśli takie zapotrzebowanie występuje to opis mechanizmów, jakie powinny być stosowane, by określić zapotrzebowanie na takie wynagrodzenie oraz jego zakres.

Obszar badawczy IV. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie wykorzystania instrumentów zwrotnych (w ramach NPR 2004-2006 i NSRO 2007-2013 oraz ze środków krajowych)

Pytanie nr 8. Jakie są dotychczasowe doświadczenia oraz rezultaty zastosowania instrumentów finansowych w regionie i w kraju? Jakie są czynniki sukcesu i zagrożeń zidentyfikowanych przykładów?

Pytanie nr 9. Które z tych doświadczeń oraz w jaki sposób można wykorzystać podczas wdrażania RPO WP 2014-2020?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- charakterystyka instrumentów finansowych (w tym instrumentów bezzwrotnych stanowiących uzupełnienie instrumentów finansowych), skala i zakres zastosowania instrumentów w Polsce oraz w województwie podkarpackim,
- konkurencja pomiędzy produktami finansowymi w zakresie poprzedniej a obecnej perspektywy finansowej i płynące z niej wnioski i rekomendacje,
- dotychczasowe rezultaty oraz efektywność zastosowania instrumentów finansowych,
- charakterystyka i efektywność przyjętych systemów instytucjonalnych wdrażania instrumentów finansowych w odniesieniu do poszczególnych obszarów,
- wiedza adresatów wsparcia i wykorzystywane źródła informacji nt. instrumentów finansowych,
- wnioski i rekomendacje z dotychczas przeprowadzonych analiz/ekspertyz/badań ewaluacyjnych dotyczących zastosowania instrumentów finansowych, które należy uwzględnić przy programowaniu wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020.

Obszar badawczy V. Analiza i aktualizacja strategii inwestycyjnej w zakresie instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020

Pytanie nr 10. Jaka powinna być forma, zakres oraz ostateczni odbiorcy instrumentów finansowych zastosowanych w ramach RPO WP 2014-2020 w odniesieniu do poszczególnych typów projektów przewidzianych do wsparcia w ramach Programu wraz z uwzględnieniem możliwości łączenia instrumentów zwrotnych i bezzwrotnych?

Pytanie nr 11. Jaki powinien być model wdrażania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020?

Pytanie nr 12. Jakie są potencjalne efekty zastosowania instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020?

Pytanie nr 13. Jakie działania mogą przyczynić się do zapewnienia skutecznego i efektywnego wdrożenia przyjętej strategii inwestycyjnej w zakresie instrumentów finansowych w RPO WP 2014-2020?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- określenie oferty produktów finansowych dla konkretnego profilu odbiorców oraz warunki skorzystania z oferowanego wsparcia w odniesieniu do poszczególnych instrumentów finansowych, w tym ocenę opcji wdrożeniowych w rozumieniu art. 38 Rozporządzenia ogólnego (produkty finansowe zawierające m.in. poziom wsparcia, oprocentowanie, zabezpieczenie, okres spłaty i karencji), z uwzględnieniem rozwiązań zwiększających atrakcyjność wsparcia i popyt na instrumenty finansowe,
- określenie oferty produktów finansowych w obszarze planowanych do osiągnięcia wskaźników, czasu realizacji projektu i dostępnej alokacji (obróć środkami finansowymi),
- określenie katalogu ostatecznych odbiorców, do których skierowane zostaną konkretne instrumenty finansowe,
- wskazanie modelu wdrażania, z uwzględnieniem możliwych do zastosowania rozwiązań określonych w art. 38 Rozporządzenia ogólnego wraz z uzasadnieniem wyboru,
- ocena możliwości i warunków wprowadzenia połączenia wsparcia łączącego instrumenty zwrotne i bezzwrotne,
- ocena możliwości i zainteresowania wdrażaniem instrumentów finansowych operatorów wsparcia dysponujących doświadczeniem w kontekście potrzeb związanych z ich wdrażaniem oraz limitów kosztów zarządzania,
- określenie skali, formy dystrybucji oraz sposobu organizacji systemu zarządzania,
- określenie spodziewanych rezultatów instrumentów finansowych oraz wpływu instrumentów finansowych na realizację celów szczegółowych oraz adekwatnych wskaźników wraz z rozwiązaniami dla systemu monitorowania instrumentów finansowych (z uwzględnieniem dostępności danych, specyfiki instrumentów finansowych, obciążeń administracyjnych, certyfikowania środków w formie transz),
- określenie działań w zakresie promocji instrumentów finansowych, w kontekście zwiększenia efektywności ich wykorzystania,
- określenie poziom szkodowości dla poszczególnych instrumentów finansowych (w stosunku do produktu i jego zawartości),

- zaproponowanie działań zapewniających skuteczne i efektywne wdrażanie strategii inwestycyjnej w odniesieniu do poszczególnych instrumentów finansowych mających zastosowanie przy realizacji priorytetów inwestycyjnych w ramach RPO WP 2014-2020,
- ocena lokowania dodatkowych środków z uwzględnieniem ich zmiany/przesunięć pomiędzy PI w ramach RPO WP 2014-2020 (elastyczne lokowanie środków) oraz ewentualnej modyfikacji dostępnej alokacji Programu na instrumenty finansowe,
- rekomendacje w zakresie procesu wychodzenia z Funduszu Funduszy i poszczególnych instrumentów finansowych, tj. strategii wyjścia z IF realizowanych w perspektywie 2014-2020.

Obszar badawczy VI. Aktualizacja i przegląd oceny ex ante

Pytanie nr 14. Jak powinna wyglądać i kiedy powinna zostać przeprowadzona procedura przeglądu i aktualizacji oceny ex ante instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 w sytuacji zmiany warunków rynkowych?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytanie badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienie badawcze:

- opracowanie mechanizmu pozwalającego na przegląd i aktualizację oceny ex ante podczas wdrażania instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę specyfikę zakładanego wsparcia oraz prognozy gospodarcze na kolejne lata w danym obszarze rynku, do którego dedykowana jest interwencja ze środków publicznych.

Obszar badawczy VII. Ostrożna ocena ryzyka dla gwarancji oferowanych w ramach RPO WP 2014-2020

Pytanie nr 15. Jak szacuje się (w oparciu o ocenę ryzyka) poziom ryzyka dla zaproponowanego produktu gwarancyjnego?

Pytanie nr 16. Jaki jest (w oparciu o ocenę ryzyka) współczynnik mnożnikowy, między kwotą wkładu z RPO WP 2014-2020 przeznaczoną na pokrycie spodziewanych i niespodziewanych strat z pożyczek/kredytów, które mają być pokryte z gwarancji, a wartością wypłaconych pożyczek/kredytów?

Pytanie nr 17. W jakim czasie (na podstawie dostępnych prognoz gospodarczych), należy spodziewać się wystąpienia istotnych zmian warunków rynkowych uzasadniających aktualizację przedmiotowej oceny ex ante ryzyka?

Wykonawca udzielając odpowiedzi na powyżej przedstawione pytania badawcze powinien uwzględnić następujące zagadnienia badawcze:

- oszacowanie ryzyka dla proponowanych produktów gwarancyjnych uwzględniając szczególne warunki rynkowe, strategię inwestycyjną instrumentu finansowego oraz zasady oszczędności i efektywności,
- obliczenie współczynnika mnożnikowego między kwotą wkładu z RPO WP 2014-2020 przeznaczoną na pokrycie spodziewanych i niespodziewanych strat z pożyczek/ kredytów, które mają być pokryte z gwarancji, a wartością wypłaconych pożyczek/kredytów,
- wskazanie kiedy powinna być przeprowadzona i jak powinna wyglądać procedura aktualizacji oceny ryzyka dla gwarancji.

Ocena w tym zakresie powinna być dokonana m.in. w oparciu o dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych instrumentów finansowych oraz danych instytucji finansowych dot. zakładanego ryzyka w ramach udzielonych już pożyczek/ poręczeń/ innych instrumentów podziału ryzyka.

4. Kryteria ewaluacyjne

W badaniu zostaną uwzględnione następujące kryteria ewaluacyjne:

- *Trafność* zaproponowanych instrumentów finansowych w kontekście uwarunkowań ich wdrażania; zidentyfikowanej luki finansowej oraz celów interwencji; potrzeb inwestycyjnych operatorów wsparcia i ostatecznych odbiorców; dopasowania modelu wdrażania do możliwości i potrzeb strony popytowej i podażowej.
- Zakładana *skuteczność* zaproponowanych instrumentów finansowych w kontekście realizacji celów RPO WP 2014-2020.
- *Efektywność* ekonomiczna instrumentów finansowych w kontekście oceny stopnia, w jakim zaproponowane instrumenty finansowe skutecznie rozwiązują problem luki finansowej, w porównaniu do innych możliwych typów wsparcia; oszacowania współczynników mnożnikowych, jakie powinny zostać osiągnięte w ramach RPO WP 2014-2020 przez zaproponowany instrument finansowych oferujący gwarancje.
- Zakładana *użyteczność* instrumentów finansowych w kontekście zidentyfikowanych problemów oraz zaspokojenia potrzeb grup docelowych.
Spójność w kontekście uzupełniania się działań podejmowanych z różnych źródeł, jak również z innymi działaniami zaplanowanymi do realizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

5. Metodologia oraz sposób realizacji badania

Badanie powinno być realizowane zgodnie z najlepszą wiedzą i praktyką w tym zakresie. Od Wykonawcy oczekuje się przedstawienia spójnej koncepcji realizacji badania ewaluacyjnego, przedstawiającej sposób realizacji celów i zakresu badania.

Wykonawca zobowiązany jest już na etapie składania oferty do przedstawienia szczegółowego opisu prac badawczych wraz z proponowaną metodologią, która powinna umożliwić udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na pytania badawcze przedstawione w pkt. 3. *Zakres oceny i problematyka badawcza*. Odpowiedź na każde pytanie musi być przygotowana w oparciu o co najmniej dwa źródła danych. Wykonawca zobowiązany jest również powiązać wszystkie metody/techniki badawcze z pytaniami i zagadnieniami badawczymi. Osobną część metodologii badania powinien stanowić opis sposobu realizacji badania w zakresie szacowania wielkości luki finansowej oraz obliczenia współczynnika mnożnikowego dla instrumentu finansowego oferującego gwarancje. Podejście metodologiczne będzie jednym z głównych kryteriów oceny ofert składanych przez potencjalnych Wykonawców.

Cel i zakres badania wskazują na konieczność zastosowania starannie przemyślanego zestawu różnorodnych (ilościowych i jakościowych) metod zbierania i analizy danych (w tym wykorzystania narzędzi badawczych), a tam gdzie to właściwe – wskaźników.

Ponadto, w ofercie powinna znaleźć się propozycja opisu i doboru próby badawczej, opis jej struktury (do poszczególnych metod i technik z uzasadnieniem przyjętego podejścia

metodologicznego)³. Wykonawca zobowiązany jest także wskazać np. konkretną liczbę wywiadów, uczestników wywiadów oraz wyszczególnić dokumenty, na podstawie i w oparciu o które formułował będzie tezy, hipotezy i wnioski badawcze.

Minimalny zakres metodologiczny wymagany przez Zamawiającego:

1. Analiza dokumentów⁴:

a) Akty prawne i wytyczne szczebla unijnego i krajowego:

- Umowa partnerstwa (oraz Projekt Umowy Partnerstwa po zmianach wynikających z uzupełnienia zapisów o EFRM oraz po negocjacjach programów operacyjnych);
- Pakiet rozporządzeń UE w sprawie polityki spójności 2014-2020, w tym w szczególności:
 - ✓ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
 - ✓ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego;
 - ✓ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006;
 - ✓ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006;
 - ✓ Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu;

³ W przypadku zastosowania badań ilościowych istotne jest określenie/ zdefiniowanie: populacji badania, operatu losowania, metody doboru, wielkości próby, efektywności realizacji próby oraz implementacja założeń i sposobu zbierania danych.

⁴ W ocenie należy wykorzystać wszystkie dostępne źródła, które dotyczą zagadnień związanych z tematyką badania. **Wykonawca zobowiązany jest do analizy aktualnych wersji dokumentów, także tych, które zostały zaktualizowane w trakcie realizacji badania, jak również nowych dokumentów istotnych ze względu na przedmiot badania.**

- Dokumenty metodologiczne opracowane przez Komisję Europejską, dotyczące oceny ex ante w zakresie instrumentów finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020:
 - ✓ Ex ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period:
 - ⇒ General methodology covering all thematic objectives. Volume 1,
 - ⇒ Strengthening research, technological development and innovation. Volume II,
 - ⇒ Enhancing the competitiveness of SME, including agriculture, microcredit and fisheries. Volume III,
 - ⇒ Supporting the shift towards lowcarbon economy. Volume IV,
 - ⇒ Financial instruments for urban and territorial development. Volume V;
 - Wyttyczne KE w zakresie wdrażania IF dostępne na stronie: [fi-compass.eu](https://www.fi-compass.eu/resources/ec) (<https://www.fi-compass.eu/resources/ec>);
 - Linia demarkacyjna pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi w ramach perspektywy 2014-2020.
- b) Dokumenty strategiczne i programowe:
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013,
 - Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013,
 - „STRATEGIA WYJŚCIA” z instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach RPO WP 2007-2013,
 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
 - Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
 - Strategia Inwestycyjna dla Instrumentów Finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Harmonogram wdrażania Instrumentów Finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
 - Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020.
- c) Badania ewaluacyjne i ekspertyzy stanowiące podstawę analizy:
- Badanie ewaluacyjne „Ocena ex ante instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO WP 2014-2020”, konsorcjum firm: WYG PSDB Sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy „S-TO-S”,
 - Ekspertyza „Ocena ex ante ryzyka dla gwarancji w ramach finansowania ze środków UE na lata 2014-2020 przedsięwzięć w zakresie realizacji celów tematycznych: wzrost konkurencyjności sektora MŚP oraz wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji w przedsiębiorstwach”, PAG Uniconsult,
 - powiązane z zakresem przedmiotowym, dotychczas zrealizowane, analizy, ekspertyzy badania ewaluacyjne (krajowe i zagraniczne), w tym oceny ex ante programów krajowych i regionalnych wraz z aktualizacjami.
- d) Pozostałe dokumenty:
- oferty pośredników finansowych (oferowanych produktów finansowych) w ramach działań objętych zakresem badania,

- literatura naukowa i fachowa w zakresie metod szacowania oraz skali, zakresu i przyczyn zjawiska luki finansowej,
 - dane zastane (w tym w szczególności dane statystyki publicznej krajowej i europejskiej), na których Wykonawca będzie opierał metodologię oszacowania wielkości luki finansowej w odniesieniu do przedsiębiorstw oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
 - dane zastane GUS i MF dot. kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w kontekście możliwości sfinansowania inwestycji w nowym okresie programowania (zdolność do obsługi zadłużenia oraz utrzymania płynności finansowej), z uwzględnieniem m.in. następujących danych: wydatki i dochody zrealizowane ogółem, deficyt/ nadwyżka budżetu, przychody ogółem, przychody z zaciągania długu, wskaźnik obsługi zadłużenia do dochodów, kwota zadłużenia, wskaźnik długu do dochodów, wydatki inwestycyjne oraz środki na inwestycje pochodzące z funduszy UE,
 - inne akty prawne, materiały i opracowania (krajowe i zagraniczne), dot. zakresu przedmiotowego badania.
2. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 oraz Instytucji Pośredniczącej w ramach RPO WP 2014 - 2020⁵ - min. 3 wywiady.
 3. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) z ekspertami z zakresu instrumentów finansowych, w tym przedstawicielami menadżerów i pośredników finansowych z województwa podkarpackiego – min. 5 wywiadów.
 4. Badanie CATI/CAWI z ostatecznymi odbiorcami wsparcia. Wykonawca określi dobór podmiotów do badania oraz próbę badawczą.
 5. Badanie CATI/CAWI wśród przedsiębiorców województwa podkarpackiego. Wykonawca określi próbę badawczą (przykładowe zmienne warstwujące: branża wg PKD 2007, wielkość przedsiębiorstwa, długość funkcjonowania na rynku - faza rozwoju, lokalizacja).
- Uwaga!** Z operatu losowania należy wyłączyć tych przedsiębiorców, których działalność dotyczy sektorów wykluczonych ze wsparcia, dla których ograniczenia wprowadzają zapisy rozporządzeń UE dotyczące pomocy publicznej i pomocy de minimis.
6. Panel ekspertów - w celu oceny wniosków i propozycji rekomendacji sformułowanych we wstępnym raporcie końcowym. W panelu wezmą udział przedstawiciele Wykonawcy, Zamawiającego oraz eksperci w zakresie instrumentów finansowych. Dobór ekspertów zostanie określony w ofercie badania.

Zamawiający oczekuje uzupełnienia przez Wykonawcę minimum metodologicznego i zastosowania dodatkowych metod i technik⁶. Dodatkowe metody i techniki badawcze stanowią element oceny ofert i w związku z tym, w przypadku wyboru oferty, mają charakter

⁵ tj. Instytucja Pośrednicząca w realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 – Wojewódzki Urząd Pracy (IP WUP).

⁶ Za dodatkową metodę/technikę badawczą Zamawiający rozumie metodę/ technikę badawczą wraz ze wskazaniem źródła danych (np. podmioty; dane pierwotne) tzn. indywidualny wywiad pogłębiony z przedstawicielami IZ RPO WP 2014-2020 oraz z inną grupą respondentów to dwie odrębne metody/ techniki badawcze.

wiążący Wykonawcę na etapie realizacji badania. Szczegółowe rozwiązania w zakresie metodologii określonej w ofercie Wykonawcy zostaną przedstawione przez wykonawcę we wstępnym raporcie metodologicznym. Jednak już na etapie oferty wymaga się od Wykonawcy uszczegółowienia kwestii dot. metodologii.

Do dodatkowych metod/technik badawczych Zamawiający nie będzie zaliczał analizy SWOT, drzewa problemów/celów, burzy mózgów oraz paneli ekspertów wśród członków zespołu badawczego oraz innych metod polegających na pracy wewnętrznej członków zespołu badawczego (m.in. praca dotycząca metodologii badania, analizy zebranego materiału, formułowania wniosków i rekomendacji). Ponadto, Zamawiający nie będzie uznawał jako dodatkowe metody/techniki badawcze propozycji wchodzących w skład analizy danych zastanych (desk research).

Wykonawca zobowiązany jest, możliwie w największym stopniu, do podjęcia odpowiednich przygotowań organizacyjnych, umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami wzięcie udziału w badaniach⁷.

Ponadto, od Wykonawcy oczekuje się pełnej współpracy z Zamawiającym w zakresie:

- rzetelnej i terminowej realizacji badania, zgodnie z zapisami umowy oraz ofertą przedstawioną przez Wykonawcę,
- uzgadniania wszelkich kwestii związanych z metodologią, w tym przygotowania i konsultowania projektów narzędzi badawczych,
- utrzymywania stałego kontaktu (wyznaczenie osoby/osób do kontaktów roboczych, spotkania robocze, telefoniczne, e-mail, pisma),
- informowania Zamawiającego o ewentualnych zmianach składu osobowego zespołu badawczego⁸,
- bieżącego informowania o pojawiających się trudnościach, zagrożeniach i opóźnieniach w realizacji badania oraz przedstawiania rozwiązań pojawiających się problemów,
- przekazywanie na żądanie Zamawiającego informacji częściowych nt. realizacji metod badawczych, w tym analizy ich wyników itp.,
- przekazywania na każde życzenie Zamawiającego, dodatkowej, pełnej informacji o stanie realizacji badania,
- konsultowania z Zamawiającym wszelkich innych istotnych kwestii związanych z realizacją badania,
- udokumentowanie uzyskanego materiału badawczego pozyskanego w trakcie zbierania danych pierwotnych⁹.

Zakończenie każdego etapu realizacji badania wymaga uzyskania akceptacji Zamawiającego. Zamawiający zastrzega sobie możliwość (na każdym etapie realizacji badania) do fizycznego uczestnictwa w wykonywanych czynnościach badawczych, po dokonaniu wcześniejszych uzgodnień z Wykonawcą.

⁷ W przypadku zidentyfikowania możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w badaniach.

⁸ Zmiana składu może nastąpić wyłącznie z przyczyn losowych, niezależnych od Wykonawcy. Każda zmiana wymaga uzyskania akceptacji Zamawiającego.

⁹ Transkrypcje, notatki lub streszczenia wywiadów, wyniki ankiet, bazy danych zgromadzone w trakcie realizacji badania, jak i inne produkty powstałe w wyniku analizy zebranego materiału badawczego powinny zostać przekazane Zamawiającemu z uwzględnieniem zasady poufności informacji i ochrony anonimowości respondentów.

6. Sposób prezentacji wyników badania

Wykonawca zobowiązuje się do prezentacji oraz przekazania wyników realizacji badania w terminie, miejscu i formie uzgodnionej z Zamawiającym.

Wymagane formy prezentacji wyników badania:

⇒ **Wstępny raport metodologiczny**

⇒ **Raport metodologiczny**

Raport powinien zawierać następujące elementy:

- spis treści,
- wykaz skrótów, spis tabel, wykresów, rysunków itp.,
- opis przedmiotu badania (celów, obszarów, problemów badawczych, kryteriów ewaluacyjnych),
- szczegółowy opis koncepcji badania,
- szczegółowy opis metodologii badania¹⁰ (zastosowane metody i techniki badawcze wraz z opisem prób badawczych), w tym metodologię szacowania luki finansowej,
- projekty narzędzi badawczych¹¹,
- plan organizacji pracy badawczej wraz z harmonogramem realizacji badania (w podziale dziennym) z podziałem prac pomiędzy członków zespołu, uwzględniający spotkania konsultacyjne z Zamawiającym (wykres Gantta).

⇒ **Wstępny raport końcowy**

⇒ **Raport końcowy**

Raport z badania powinien być opracowany w języku polskim i posiadać następującą strukturę:

- streszczenie raportu¹² – nie więcej niż 5 stron A4 (w języku polskim i angielskim),
- spis treści,
- wykaz skrótów, spis tabel, wykresów, rysunków itp.,
- wprowadzenie (opis głównych założeń badania),
- syntetyczny opis koncepcji badania oraz zastosowanej metodologii (stanowiący skrót raportu metodologicznego),
- opis wyników ewaluacji stanowiący jasną odpowiedź na cele i problemy badawcze (analiza i interpretacja),
- wnioski z badania i wynikające z nich rekomendacje w formie tabelarycznej¹³ (w języku polskim i angielskim),
- aneksy przedstawiające zestawienia i analizę danych, źródła informacji wykorzystywanych w badaniu, narzędzia badawcze oraz inne niezbędne informacje.

Raport końcowy powinien udzielać wyczerpujących odpowiedzi na postawione pytania badawcze, jednak liczba stron raportu (bez uwzględnienia załączników) nie powinna przekraczać 150 stron A4. Raport powinien być napisany w czytelnej i zrozumiałej dla

¹⁰ Wykonawca powinien umieścić w raporcie metodologicznym pełen wykaz dokumentów, dostępnych danych oraz dodatkowych danych i dokumentów, które zostaną wykorzystane w trakcie realizacji badania.

¹¹ Zamawiający dopuszcza na tym etapie przedstawienie projektów narzędzi badawczych, jeżeli będzie to uzasadnione metodologią oraz harmonogramem realizacji badania.

¹² Streszczenie powinno stanowić syntetyczny opis celów i zakresu badania, zastosowanej metodologii oraz najważniejszych wniosków i rekomendacji.

¹³ Tabela rekomendacji badania ewaluacyjnego stanowi załącznik nr 1 do SOPZ.

odbiorców oraz przejrzystej (jednolitej pod kątem formatowania tekstu i elementów graficznych) formie. Wnioski i rekomendacje wynikające z badania powinny być obiektywne, pragmatyczne i precyzyjne, by można je było wdrożyć. Raport końcowy powinien także podawać dokładne źródła informacji, w celu ich weryfikacji.

⇒ **Prezentacja multimedialna**

Wykonawca zobowiązany jest także do opracowania oraz przedstawienia prezentacji wstępnego raportu metodologicznego oraz wstępnego raportu końcowego w terminie oraz miejscu uzgodnionym z Zamawiającym, zgodnie z zapisami harmonogramu badania. Forma oraz zawartość merytoryczna prezentacji będzie każdorazowo konsultowana z Zamawiającym.

W ramach organizowanych spotkań, w tym panelu eksperckiego czy innych zaproponowanych przez Wykonawcę w ofercie, jak również spotkania konsultacyjnego z Wykonawcą oraz ww. prezentacji raportów (z wyłączeniem prezentacji na posiedzeniu KM RPO WP)¹⁴ Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia bufetu kawowego dla każdego uczestnika tj. gorąca kawa i herbata, cukier, śmietanka, świeża cytryna, woda mineralna gazowana i niegazowana, kruche ciasteczka, paluszki.

Wykonawca zobowiązany jest przekazać Zamawiającemu kompletne dokumenty z realizacji badania w formie niewymagającej dodatkowych prac redakcyjnych. Opracowania częściowe, niedokończone, niezredagowane, nieuwzględniające zgłoszonych przez Zamawiającego uwag nie będą przyjmowane. Również brak czytelnej, zrozumiałej dla odbiorców oraz przejrzystej (jednolitej pod kątem formatowania tekstu i elementów graficznych) formy dokumentów będzie skutkować odrzuceniem ich przyjęcia.

Dokumenty z realizacji badania powinny być wzbogacone o elementy graficzne w postaci tabel, wykresów, grafów, map itd.¹⁵ Wykonawca powinien wykazać się inwencją twórczą w sposobie ich opracowywania i prezentacji. **Dodatkowo na wszystkich materiałach wytworzonych na potrzeby badania wymagane jest umieszczenie znaku Fundusze Europejskie z napisem Program Regionalny, znaku Unii Europejskiej z napisem Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne, logo promocyjnego województwa podkarpackiego z podpisem Podkarpackie oraz adnotacji „Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”.**

Zgodnie z zapisami umowy Zamawiający zastrzega sobie prawo do rozpowszechniania przedstawionych przez Wykonawcę materiałów z realizacji badania, zgodnie z zasadą przejrzystości działań administracji publicznej.

Ponadto, Zamawiający przekaże Wykonawcy Kartę oceny procesu i wyników zewnętrznego badania ewaluacyjnego, na podstawie której zostanie dokonana ocena całego procesu jego realizacji¹⁶.

¹⁴ W prezentacji wstępnego raportu metodologicznego i wstępnego raportu końcowego zakłada się udział ok. 20 osób.

¹⁵ Elementy graficzne należy przekazać także w formacie edytowalnym.

¹⁶ Karta oceny procesu i wyników zewnętrznego badania ewaluacyjnego stanowi załącznik nr 2 do SOPZ.

7. Harmonogram realizacji badania

Badanie zrealizowane zostanie w ciągu 105 dni kalendarzowych (15 tygodni) od dnia podpisania umowy z Wykonawcą.

1. Najpóźniej **do 10 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy** odbędzie się w siedzibie zamawiającego spotkanie konsultacyjne z udziałem przedstawicieli Wykonawcy (z obowiązkowym udziałem co najmniej połowy składu zespołu badawczego, w tym Kierownika badania), celem omówienia najważniejszych kwestii związanych z badaniem.
2. W terminie **do 21 dni kalendarzowych** Wykonawca dostarczy w formie elektronicznej¹⁷ **wstępny raport metodologiczny** w formacie zapisu pliku doc. lub docx.

W terminie oraz miejscu uzgodnionym z Zamawiającym, Wykonawca dostarczy prezentację multimedialną wstępnego raportu metodologicznego (w formie elektronicznej, w formacie zapisu pliku ppt. lub pptx.), jak również zaprezentuje wstępny raport metodologiczny (z obowiązkowym udziałem co najmniej połowy składu zespołu badawczego, w tym Kierownika badania).

Zamawiający prześle uwagi do wstępnego raportu metodologicznego w terminie **do 7 dni kalendarzowych** od dnia jego dostarczenia przez Wykonawcę.

3. W terminie **do 35 dni kalendarzowych** Wykonawca¹⁸:
 - dostarczy w formie elektronicznej **raport metodologiczny** w formacie zapisu pliku doc. lub docx. oraz dodatkowo w formacie umożliwiającym przeszukiwanie treści, które pozwalają na odczytanie dokumentów przez czytniki dla osób z dysfunkcją wzroku,
 - dostarczy w formie papierowej raport metodologiczny w 2 egzemplarzach oraz na nośniku CD-R.
4. W terminie **do 77 dni kalendarzowych** Wykonawca:
 - dostarczy w formie elektronicznej **wstępny raport końcowy** w formacie zapisu pliku doc. lub docx.,
 - dostarczy w formie elektronicznej prezentację multimedialną wstępnego raportu końcowego w formacie zapisu pliku ppt. lub pptx.

W terminie oraz miejscu uzgodnionym z Zamawiającym, Wykonawca dostarczy prezentację multimedialną wstępnego raportu końcowego (w formie elektronicznej, w formacie zapisu pliku ppt. lub pptx.), jak również zaprezentuje wstępny raport końcowy (z obowiązkowym udziałem co najmniej połowy składu zespołu badawczego, w tym Kierownika badania).

Zamawiający prześle uwagi do wstępnego raportu końcowego w terminie **do 14 dni kalendarzowych** od dnia jego dostarczenia przez Wykonawcę.

¹⁷ E-mail: ewaluacja@podkarpackie.pl.

¹⁸ Wykonawca zobowiązany jest przekazać **przynajmniej jedną** z wymienionych form raportu w terminie określonym w harmonogramie realizacji badania.

5. W terminie **do 105 dni kalendarzowych** Wykonawca¹⁹:

- dostarczy w formie elektronicznej **raport końcowy** w formacie zapisu pliku doc. lub docx. oraz dodatkowo w formacie umożliwiającym przeszukiwanie treści, które pozwalają na odczytanie dokumentów przez czytniki dla osób z dysfunkcją wzroku,
- dostarczy w formie papierowej raport końcowy w 2 egzemplarzach oraz na nośniku CD-R.

Realizacja badania zostanie zakończona w terminie nie dłuższym **niż 105 dni od dnia podpisania umowy z Wykonawcą**.

Po zakończeniu realizacji badania Wykonawca, na żądanie Zamawiającego, **zaprezentuje raport końcowy** na posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020²⁰, z obowiązkowym udziałem połowy składu zespołu badawczego, w tym kierownika badania, w terminie oraz miejscu uzgodnionym z Zamawiającym (jednodniowe, do 8 godzin, do 70 osób)²¹, bez dodatkowego wynagrodzenia z tego tytułu. Prezentacja powinna koncentrować się na wnioskach i rekomendacjach z badania.

Wykonawca zobowiązany jest do rzetelnej i terminowej realizacji badania.

¹⁹ W przypadku raportu końcowego Wykonawca zobowiązany jest dostarczyć dokument **jednocześnie** w obu formach.

²⁰ lub na innym spotkaniu np. konferencji.

²¹ Prezentację raportu końcowego należy przekazać na co najmniej 10 dni przed planowanym posiedzeniem, celem akceptacji Zamawiającego.

Załącznik nr 1 Tabela rekomendacji badania ewaluacyjnego.

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)
	Klasa rekomendacji			Podklasa rekomendacji	
	Obszar tematyczny			Program operacyjny	

Wyjaśnienia:

Treść wniosku: odniesienie do konkretnej części raportu stanowiącej uzasadnienie sformułowania danej rekomendacji z podaniem numeru strony, na której omówiono wniosek.

Treść rekomendacji: rekomendacja powinna być sformułowana możliwie konkretnie i szczegółowo. W jasny sposób powinna wskazywać co należy zmienić, aby osiągnąć pożądany efekt. Należy zrezygnować z rekomendacji ogólnikowych, ponieważ takie rekomendacje często nie dają się wdrożyć lub też ocena ich faktycznego stanu wdrożenia jest niemożliwa.

Adresat rekomendacji: każdorazowo należy określić precyzyjnie adresata lub adresatów rekomendacji. Należy pamiętać, że ta sama instytucja może pełnić różne funkcje w ramach procesu realizacji polityki spójności. W takim wypadku należy uściślić adresata do poziomu umożliwiającego poprawną identyfikację.

Sposób wdrożenia: opis, w jaki sposób należy wdrożyć rekomendację. Powinien szczegółowo wskazywać jakie działania należy podjąć, w jakim horyzoncie czasowym oraz wskazywać ewentualne koszty tej zmiany. Sposób wdrożenia może ulec zmianie w trakcie realizacji procesu.

Termin wdrożenia: powinien mieć formę daty dziennej odpowiadającej zakończeniu danego kwartału, czyli 31 marca, 30 czerwca, 30 września lub 31 grudnia danego roku.

Klasa rekomendacji: należy wybrać jedną z poniższych opcji:

- Rekomendacja horyzontalna – dot. realizacji polityki spójności, wykraczająca poza jeden program operacyjny.
- Rekomendacja programowa – dot. tylko jednego programu operacyjnego.

- Rekomendacja pozasystemowa (zewnętrzna) – dot. instytucji lub obszarów zlokalizowanych poza systemem realizacji polityki spójności. Tego typu rekomendacje nie powinny być głównym produktem badania, niemniej jeśli w sposób istotny wpływają na realizację polityki spójności mogą być formułowane i przyjmowane do wdrażania. Rekomendacje tego typu zostaną udostępnione adresatom przez KJE.

Podklasa rekomendacji: w ramach klas rekomendacji horyzontalnej i programowej należy wybrać jedną z poniższych opcji:

- Rekomendacja operacyjna – dot. kwestii wdrożeniowych programu/ów oraz usprawnień w tym zakresie.
- Rekomendacja strategiczna – dot. strategicznych kwestii w obszarze realizacji programu lub całej polityki spójności.

Obszar tematyczny: przyporządkowany wg następującej kategoryzacji: metodologia badań ewaluacyjnych, polityki horyzontalne, system realizacji polityki spójności, informacja i promocja, rozwój regionalny i lokalny, innowacyjność oraz badania i rozwój, społeczeństwo informacyjne, technologie informacyjno-komunikacyjne, przedsiębiorczość, energetyka, środowisko, transport, edukacja, kultura, turystyka i rekreacja, zdrowie, rynek pracy, włączenie społeczne, sprawność administracji.

Program operacyjny: rekomendacja musi mieć przyporządkowany PO, którego dotyczy. Jeśli dotyczy więcej niż jednego programu, należy wpisać kategorię „więcej niż jeden program”, lub „nie dotyczy” w przypadku rekomendacji pozasystemowych.

Załącznik nr 2 Karta oceny procesu i wyników zewnętrznego badania ewaluacyjnego

Karta oceny procesu i wyników zewnętrznego badania ewaluacyjnego							
Tytuł ewaluacji							
Instytucja zlecająca badanie							
Wykonawca/y badania							
Koszt badania							
Termin realizacji (data rozpoczęcia i zakończenia)							
Obszar ewaluacji ²²							
Informacje dodatkowe ²³							
Data przeprowadzenia oceny jakości badania							
Kryteria oceny badania ewaluacyjnego		Niedostatecznie	Słabo	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze	Uwagi/ Uzasadnienie
1.	Stopień osiągnięcia celów badania						
2.	Zastosowana metodologia						
3.	Wiarygodność danych						
4.	Jakość analizy i wniosków						
5.	Przejrzystość raportu końcowego oraz innych produktów opracowanych w ramach procesu						
6.	Ocena użyteczności produktów ze szczególnym uwzględnieniem rekomendacji						
7.	Ocena współpracy z wykonawcą badania						
8.	Ocena współpracy z innymi podmiotami w trakcie realizacji badania						

²² Wg następującej klasyfikacji: metodologia badań ewaluacyjnych, polityki horyzontalne, system realizacji polityki spójności, informacja i promocja, rozwój regionalny i lokalny, innowacyjność oraz badania i rozwój, społeczeństwo informacyjne, technologie informacyjno-komunikacyjne, przedsiębiorczość, energetyka, środowisko, transport, edukacja, kultura, turystyka i rekreacja, zdrowie, rynek pracy, włączenie społeczne, sprawność administracji.

²³ W tym polu można zawrzeć informacje nt. dodatkowych, istotnych wydarzeń natury organizacyjnej np. opóźnień w realizacji, przyznanych karach umownych.